

I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

114. TÄYSISTUNTO, 12.–14. LOKAKUUTA 2015

Euroopan alueiden komitean lausunto – Eurooppalainen kansalaisaloite

(2015/C 423/01)

Esittelijä:	Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP), Flanderi–Eurooppa-yhteystoimiston puheenjohtaja
Viiteasiakirja:	Kertomus kansalaisaloitetta koskevan asetuksen (EU) N:o 211/2011 soveltamisesta COM(2015) 145 final

I POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Eurooppalainen kansalaisaloite eurooppalaisen osallistavan demokratian yhteydessä

1. muistuttaa, että kansalaiset ovat Euroopan yhdentymishankkeen keskiössä. Eurooppalainen osallistava demokratia tulee nähdä Euroopan kansalaisten oikeutena osallistua unionin politiikkaan ja vaikuttaa Euroopan tulevaisuuteen. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (10 artiklan 3 kohdan) nojalla kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa.
2. panee merkille, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklassa määrätään EU:n toimielinten velvollisuuksista antaa tietoa kansalaisille ja etujärjestöille sekä antaa näille mahdollisuus esittää ja vaihtaa julkisesti mielipiteitä kaikilla unionin toiminta-aloilla. Samassa artiklassa määrätään nimenomaisesti, että Euroopan komission on kuultava asianomaisia osapuolia varmistaakseen unionin toimien johdonmukaisuuden ja avoimuuden.
3. panee merkille, että eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat säännökset ovat yksityiskohtaisempia kuin 11 artiklan 1–3 kohdan määräykset. Eurooppalaista kansalaisaloitetta käsittelevässä 11 artiklan 4 kohdassa ei ole kyse asialistaan vaikuttamisesta vaan näkymistä saada aikaan unionin säädös. Pitää tunnustaa, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen täytyy tarjota kansalaisille muiden eri tasojen suorien demokraattisten välineiden tapaan myös mahdollisuus vaikuttaa EU:n poliittisen päätöksenteon asialistaan.
4. muistuttaa, että eurooppalainen kansalaisaloite on EU:n kansalaisten oikeus ja sitä tulisi käyttää Euroopan demokratiavajeeseen vastaamiseen ja kansalaisten ja unionin politiikan välisen kuilun umpeen kuomiseen. Kriisin jatkuessa EU:ssa sekä talouden että luottamuksen osalta on ehdottoman tärkeää hyödyntää kaikkia mahdollisuuksia avoimen vuoropuhelun käymiseksi kansalaisten kanssa sekä estää Eurooppa-hankkeen suosion hupeneminen. Tämä on myös tilaisuus palauttaa ja vahvistaa uudelleen kaikkien niiden nuorten eurooppalaisten luottamus, jotka ovat saattaneet menettää uskonsa Euroopan yhdentymisen ajatukseen. Osallistavan demokratian vahvistaminen on ainoa keino säilyttää EU:n tarkoitus ja päästä eroon demokratiavajeesta. Komitea panee merkille, että eurooppalaisella kansalaisaloitteella pyritään saamaan kansalaiset osallistumaan entistä suoremmin EU:n poliittisen asialistan muotoiluun ja antamaan heille näin oikeus tehdä lainsäädäntöaloitteita. Ylikansallisenä välineenä eurooppalaisen kansalaisaloitteen tarkoituksena on myös virittää Euroopan laajuista keskustelua Euroopan kansalaisia huolettavista kysymyksistä.

5. korostaa, että eurooppalaista kansalaisaloitetta on tarkasteltava realistisessa kontekstissa asettaen selkeät ja kohdennetut tavoitteet sekä tarjoten johdonmukaista ohjausta tavoitteisiin johtavista toimenpiteistä: se ei korvaa Euroopan komission aloiteoikeutta, joka on johtanut unionin syvenemiseen ja jonka on säilyttävä. Eurooppalainen kansalaisaloite täydentää lainsäädäntävallan eriyttämistä ja antaa lainsäädännälle ylikansallisen ulottuvuuden. Se on lisäväylä vastavuoroiseen ymmärrykseen, joka on eduksi myös Euroopan komissiolle – se saattaa tarjota erittäin hyvän esimerkin demokratiasta käytännössä.
6. korostaa eurooppalaisen kansalaisaloitteen merkitystä väheksymättä, että on tärkeää edistää paikallis- ja aluetasolla kaikkia niitä aloitteita, jotka mahdollistavat avoimuuden sekä kansalaisten yhteistyön ja osallistumisen julkisen vallan politiikkoihin osallistavan demokratian periaatteen mukaisesti. Lisäksi alue- ja paikallisyhteisöjen osallistuminen on välttämätöntä siksi, että eurooppalainen kansalaisaloite liittyy usein politiikanaloihin, joista ne ovat kokonaan tai osittain vastuussa.
7. katsoo, että oikeudellisen ja poliittisen osallistumisen välineitä olisi vahvistettava sellaisen uudenlaisen hallintorakenteen käyttöön ottamiseksi, joka perustuu monitasoisen hallinnon periaatteeseen. Monitasoinen hallinto perustuu olennaisilta osin moniin kanaviin ja mahdollistaa näin ollen ”aktiivisemmän” Euroopan kansalaisuuden. Haasteena on luoda innovatiivinen edunvalvontajärjestelmä, jossa ihmiset tuntevat erilaisten identiteettiensä pohjalta olevansa tasavertaisesti edustettuina.
8. painottaa, että kansalaisten keskinäiseen ja poliittisten päättäjien kanssa käytävään keskusteluun tarkoitettu eurooppalainen julkinen tila on EU:n legitimiuden ja vastuuvollisuuden kannalta tärkeä asia. Demokratiavaje voidaan poistaa vain, jos saadaan aikaan eurooppalainen julkinen tila, johon demokraattinen prosessi sisältyy.
9. painottaa, että alue- ja paikallisviranomaiset pitävät osallistavaa demokratiaa erityisen tärkeänä, sillä näin kansalaisyhteiskunnan organisaatiot voivat osallistua EU:n päätöksentekoon ja toteuttaa roolinsa.
10. on sitä mieltä, että eurooppalaista kansalaisaloitetta olisi pidettävä yhtenä osallistavan demokratian tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavista välineistä, mutta ei tulisi odottaa, että tämän aloitteen myötä kansalaiset osallistuvat automaattisesti EU:n päätöksentekoon.
11. panee merkille, että eurooppalainen kansalaisaloite ilmentää osallistavaa demokratiaa, joka täydentää edustuksellisen demokratian käsitettä. Eurooppalainen kansalaisaloite vahvistaa joukkoa unionin kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia ja EU:n politiikoista käytävää julkista keskustelua. Sen tulisi vahvistaa kansalaisten sitoutumista ja samaistumista unioniin.
12. toteaa, ettei muita osallistavan demokratian väyliä, kuten muita kansalaiskeskustelun muotoja tai kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistumista, tulisi laiminlyödä, sillä eurooppalainen kansalaisaloite keskittyy vain yhteen tiettyyn toimintapoliittiseen kysymykseen ja edellyttää mittavaa koordinoitua panosta ja taloudellisia resursseja.
13. kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota laatimaan kertomuksen siitä, miten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 11 artiklan 1 ja 2 kohdan määräyksiä pannaan täytäntöön, sekä selvittämään näin sitä, miten komissio toteuttaa osallistavaa demokratiaa käytännössä.
14. pohtii menestyneiden aloitteiden rajallinen määrä huomioon ottaen, onko asetuksessa alun perin asetetut tavoitteet saavutettu. Tavoitteina oli antaa kaikille kansalaisille oikeus osallistua eurooppalaiseen demokratiaan, antaa kansalaisille mahdollisuus kääntyä suoraan komission puoleen sekä laatia selkeät, yksinkertaiset ja käytännölliset menetelmät.
15. toteaa, että komissio on tehnyt parhaansa hallinnoidakseen eurooppalaista kansalaisaloitetta mutta että on pikaisesti tarkistettava tiettyjä sen soveltaman lähestymistavan näkökohtia sekä ryhdyttävä toimiin liian legalististen ja rajoittavien toimenpiteiden havaitsemiseksi ja korjaamiseksi.

Euroopan komission kertomus

16. panee merkille komission kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle kansalaisaloitteesta annetun asetuksen (EU) N:o 211/2011 täytäntöönpanosta. Kertomuksesta säädetään asetuksen 22 artiklassa, jossa komissio velvoitetaan laatimaan kertomus kolmen vuoden välein.

17. toteaa, että kertomuksessa tuodaan esiin tiettyjä ongelmia ja puutteita mutta että kyseessä on pääasiassa kirjallinen tekninen kertomus, jossa arvioidaan tilannetta kolme vuotta sen jälkeen, kun asetusta on alettu soveltaa. Kertomuksessa ei anneta vastauksia puutteisiin, jotka saattavat merkitä tämän aloitteen loppua: ”demokraattinen vallankumous, jota ei koskaan tapahtunut”.

18. panee merkille yleisen käsityksen, että komissio on lähestymistavassaan ja arvioinnissaan varsin varovainen ja rajoittava ja että asiaa tulisi seurata ja kritisoida säännöllisesti näiden puutteiden korjaamiseksi.

19. toteaa komission kertomuksen pohjalta, että eurooppalaisella kansalaisaloitteella on merkittävä potentiaali – komissiolle esitettiin kolmen vuoden aikana 51 aloitetta. Aloitteet koskivat useita eri politiikanaloja, kuten sosiaalipolitiikkaa, ympäristöä, eläinten hyvinvointia ja koulutusta.

20. panee toisaalta merkille, että näistä 51 kansalaisaloitteesta komissio kieltäytyi rekisteröimästä 20 aloitetta (39 prosenttia) ja että ne eivät läpäisseet käsittelykelpoisuustestiä pääasiassa siksi, että kyseiset aloitteet ”eivät selvästikään kuulu toimivaltaan, joka komissiolla on unionin lainsäädännön esittämisessä perussopimusten täytäntöön panemiseksi”. Kuusi eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjää päätti valittaa näistä kieltäytymisistä Euroopan unionin tuomioistuimelle.

21. toteaa, että vain kolme aloitetta on tähän mennessä saavuttanut miljoonan allekirjoituksen tavoitteen. Tapa, jolla komissio käsittelee jatkossa näitä menestyneitä aloitteita, määrittää pitkälti sen, pitävätkö Euroopan kansalaiset kansalaisaloitetta edelleen tärkeänä osallistumisen mallina.

22. on huolissaan siitä, että esitettyjen aloitteiden määrä vähenee jatkuvasti (23 vuonna 2012, 17 vuonna 2013 ja 10 vuonna 2014) ja että hylättyjen aloitteiden määrä on nousussa (30 prosenttia vuonna 2012 ja 50 prosenttia vuonna 2014). Komitea suosittelee, että Euroopan komissio yksinkertaistaa kansalaisaloitteen ehtoja.

23. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että eurooppalaista kansalaisaloitetta on parannettava perusteellisesti ja että on etsittävä ratkaisuja tämän välineen tehokkaampaa käyttöä varten.

24. kehottaa komissiota suhtautumaan eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen nykyistä poliittisemmin ja antamaan enemmän tilaa keskustelulle sekä olemaan entistä avoimempi sen sijaan, että kysymys rajataan oikeudellisiin näkökohtiin. Demokratia edellyttää etenkin monitasoisessa institutionaalisessa toimintaympäristössä aktiivista osallistumista ja valvontaa kansalaisten taholta. Instituutioiden vastuulla on edistää tällaista osallistumista.

Suosituksia tulevaisuudessa menestyksestä eurooppalaista kansalaisaloitetta varten

a) Yleistä

25. toteaa, että kelpoisuusperusteissa olisi ollut asianmukaista viitata kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä toissijaisuusperiaatteeseen.

26. katsoo, että nykyinen eturistiriita, joka johtuu siitä, että komission on toimittava keskeisenä tietolähteenä ja kansalaisaloitteiden tukirakenteena ja samalla se on kansalaisaloitteiden ensisijainen ”kohde” ja toimii myös ”tuomarina” aloitteiden rekisteröintiä ja käsiteltäväksi ottamista koskevissa päätöksissä, vahingoittaa vakavasti eurooppalaisen kansalaisaloitteen toimivuutta kansalaisten osallisuuden ja luottamuksen edistäjänä.

27. korostaa, että tämän komission eturistiriidan on kannustettava muita toimielimiä huolehtimaan roolistaan eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevassa menettelyssä (neuvosto, parlamentti, alueiden komitea ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitea).

28. katsoo, että saattaisi olla asianmukaisempaa nimetä tilapäinen puolueeton ”viisasten komitea”, johon kuuluisi asiantuntijoita, tutkijoita ja/tai oikeusoppineita ja jonka tehtävänä olisi tutkia, onko aloite perusteltua ottaa käsiteltäväksi, jotta vältetään komission toimiminen niin tuomarina kuin valamiehistöinä.

29. on sitä mieltä, että etenkin Euroopan parlamentilla on keskeinen rooli eurooppalaisen kansalaisaloitteen menettelyiden avoimuuden ja vastuuvollisuuden vahvistamisessa ja poliittisessa seurantaprosessissa: sen tulisi esimerkiksi lisätä järjestettyjen kuulemisten osallistavuutta ja kohdistaa tarvittaessa poliittista painetta Euroopan komissioon, jotta se reagoi hyvissä ajoin ja rakentavalla tavalla menestyksekkäisiin kansalaisaloitteisiin.

30. korostaa, että komission on noudatettava eurooppalaisia oikeusvaltioperiaatteita, joiden mukaan käsittelykelpoisuuden arvioinnissa olisi vältettävä kaikenlaista mielivaltaisuutta. Kyse on myös "hyvästä hallintotavasta" eikä vain "sääntelyn parantamisesta". Komission olisi otettava huomioon "vastuullisuus" perussopimusten mukaisesti ja niitä noudattaen.

31. kannattaa parempaa ennakoarviointia pettymysten välttämiseksi lopussa. Tällä hetkellä arviointia toteutetaan vain rekisteröinnin jälkeen sekä allekirjoitusten keräämisen jälkeen.

32. ehdottaa, että tuenilmausten keräämisen määräaika pidennetään 18 kuukauteen.

33. kannattaa sidosryhmien ja eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjien yhteistä vaatimusta antaa viimeksi mainittujen valita vapaasti ajankohta allekirjoitusten keräämisen käynnistämiseksi selvästi asetetussa määräajassa rekisteröinnin jälkeen. Komitea ehdottaa, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjille annetaan kahden kuukauden lisäaika rekisteröinnin ja allekirjoitusten keräämisen käynnistämisen välillä, jotta he saavat tilaisuuden kertoa kansalaisille tarkemmin aloitteesta ja organisoida allekirjoitusten keräys.

34. kannattaa oikeudellisen aseman perustamista kansalaiskomiteoita varten, jotta vähennetään niiden yksittäisten jäsenien henkilökohtaisen vastuun riskiä ja helpotetaan kampanjointia.

35. korostaa, että komissio ei saa päättää mielivaltaisesti eurooppalaisten kansalaisaloitteiden hylkäämisestä, ja jos se hyväksyy menestyksekkään eurooppalaisen kansalaisaloitteen, sen on esitettävä lainsäädäntöehdotus yhden vuoden kuluessa, kuten tehdään parlamentin aloitteiden kohdalla. Tämän yhden vuoden aikana komissio voisi asteittain panna täytäntöön eurooppalaisen kansalaisaloitteen tuloksen, mikä lopulta johtaa lainsäädäntöehdotukseen. Muutoin eurooppalainen kansalaisaloite vanhentuu.

36. katsoo, että asetusta on välttämättä tarkistettava, jotta havaitut esteet voidaan poistaa. Tarkistaminen ei ole liian aikaista, sillä kyseessä on ainutlaatuinen "kokeilu", jonka tuloksia on vaikea ennakoida. Tarvitaan oikea-aikaisia ja ennakoivia toimia, jotta vältetään eurooppalaisen kansalaisaloitteen mahdollisten järjestäjien vetäytyminen.

37. on valmis jatkamaan EU:n toimielinten sekä asianomaisten kumppanien kanssa asetuksen tähänastisen toiminnan arviointityötä sekä antamaan panoksensa asetuksen tarkistukseen, jotta voidaan hyödyntää kyseisen välineen koko potentiaalia.

38. ehdottaa, että tarkastellaan mahdollisuutta muuttaa eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevaa asetusta siten, että siinä sallittaisiin myös sellaisten kansalaisaloitteiden esittäminen, joilla pyritään konkreettisiin EU-sopimusten muutoksiin EU:sta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaisesti.

39. toteaa, että ongelmat, jotka eivät edellytä muutoksia eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annettuun asetukseen, olisi ratkaistava mahdollisimman nopeasti. Eurooppalaisen kansalaisaloitteen menestys tulevaisuudessa riippuu lopulta yksinkertaisista ja avoimista menettelyistä.

b) *Viipymättä täytäntöön pantavia muutoksia ja parannuksia eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen*

40. toteaa, että eri sidosryhmien ja kansalaisaloitteiden järjestäjien esittämät huomiot nykyisistä menetelmistä ja parannusehdotukset ovat hyvin samanlaisia ja että mukautuksia ja parannuksia olisi tämän vuoksi voitava tehdä viipymättä.

41. toteaa, että hyvin harvat kansalaiset ovat tietoisia eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta. Tästä löytyy viitteitä kuudessa jäsenvaltiossa (Italia, Saksa, Tanska, Portugali, Suomi ja Puola) äskettäin toteutetussa Eurobarometri-tutkimuksessa⁽¹⁾, jossa kysyttiin kansalaisten näkemyksiä EU:sta ja jonka mukaan tietoisuutta eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta esiintyy edes jossain määrin ainoastaan saksalaisten vastaajien keskuudessa. Komitea painottaa siksi, että tarvitaan EU:n toimielinten ja muiden hallintotasojen yhteisiä toimia, joilla lisätään ihmisten tietoisuutta oikeudestaan ehdottaa ja kannattaa eurooppalaista kansalaisaloitetta. Jotta parannettaisiin kansalaisten tietoisuutta oikeudestaan, tulisi kaikissa jäsenvaltioissa käynnistää tiedotuskampanjoita, joissa paikallis- ja alueviranomaiset olisivat mukana ja joissa nuoret olisivat yksi keskeisistä kohderyhmistä.

⁽¹⁾ Eurobarometri, syyskuu 2014.

42. kehottaa tehostamaan eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevia viestintätoimia ja painottaa hajautetun viestinnän merkitystä tässä yhteydessä. Alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli luotaessa yhteyttä suuren yleisön ja kaikilla tasoilla toimivien instituutioiden välille EU:ssa sekä pyrittäessä säilyttämään tämä yhteys. Lisäksi niillä voi olla ratkaiseva rooli, kun kansalaisille osoitetaan EU-tason poliittisten kysymysten merkityksellisyys ja selitetään, miten kansalaisaloite voi toimia EU:n politiikkaan vaikuttavana välineenä. Komitea kannattaa ajatusta hyödyntää Euroopan komission maakohtaisia edustustoja eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevien, entistä vahvempien tietoverkkojen rakentamisessa ja kehottaa komissiota ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset mukaan tähän toimintaan. Jos eurooppalaisen kansalaisaloitteen yhteydessä hyödynnetään paljon uusia teknologioita allekirjoitusten keräämiseksi asetussa määräajassa, alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli informaation levittämisessä ja tiedon välittämisessä ruohonjuuritasolle ja ruohonjuuritasolta.

43. toistaa ehdotuksensa perustaa toimielinten välinen tiedotuspiste, jonka tavoitteena olisi parantaa yleistä valvutuneisuutta eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta välineenä, edistää sen käyttöä, varmistaa, että käynnissä olevat ja tuloksetta kansalaisaloitteet saavat ainakin vähimmäismäärän näkyvyyttä, sekä vastata eräisiin kansalaisaloitetta koskeviin kysymyksiin.

44. kannattaa sellaisen eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevan yhteyspisteen perustamista, joka tarjoaisi teknistä taitotietoa ja neuvoa siitä, miten järjestetään ja toteutetaan kansalaisaloitetta koskeva kampanja. Tätä varten tulisi osoittaa tukea EU:n talousarviosta. Tällaisen yhteyspisteen olisi oltava erillään kaikista EU:n toimielimistä, sillä puolueettomuus on kansalaisaloitteen onnistumisen avaintekijä ja voi auttaa edistämään luottamusta niissä, jotka harkitsevat kansalaisaloitteen käynnistämistä.

45. on sitoutunut jatkamaan yhteistyötä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kanssa säännöllisesti pidettävän eurooppalaisen kansalaisaloitepäivän järjestämisessä. Kansalaisaloitepäivän aikana tutkitaan edistymistä asetuksen soveltamisessa ja täytäntöönpanossa, edistetään EU:n toimielinten ja kansalaisaloitteen järjestäjien välistä keskustelua järjestäjien kohtaamista haasteista sekä edistetään kansalaisten ja toimielinten edustajien vuoropuhelua kehitteillä olevista aloitteista.

46. toteaa, että käytännössä eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen liittyvä valmennus on ehkä yhtä tärkeää kuin eurooppalainen kansalaisaloite sinällään. On selvää, että eurooppalainen kansalaisaloite tarvitsee onnistuakseen kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tukea (henkilöstö, rahoitus). Yksittäisten henkilöiden on erittäin vaikea toteuttaa eurooppalainen kansalaisaloite ilman ulkopuolista ammatillista ja taloudellista tukea.

47. korostaa, että liialliset vaatimukset ja rasitteet saattavat haitata EU:n tavoitteita lähentää kansalaisia EU:hun sekä kansalaisten halukkuutta osallistua EU:n päätöksentekoprosessiin. Eurooppalaisen kansalaisaloitteen tulee olla liikkeellepaneva tekijä, jotta kannustetaan mahdollisimman monia osallistumaan aktiivisesti EU:n politiikkaan ja päästään eroon perusteettomasta skeptisyydestä.

48. kehottaa komissiota kehittämään myös asianmukaisia reagointimuotoja niihin eurooppalaisiin kansalaisaloitteisiin, jotka saavat merkittävää kannatusta, mutteivät täytä kaikkia muodollisia kriteereitä tai eivät aivan saavuta vaadittua miljoonaa allekirjoitusta, jotta tällaisen kansalaisaloitteen mahdollista oleellista poliittista viestiä ja sen luomaa aktivoitumista ei jätettäisi täysin huomiotta.

49. panee merkille, että kansalaiset haluavat osallistua poliittisiin toimiin mutta että he tekevät niin vain, jos se on yksinkertaista ja jos näin todella saadaan aikaan muutoksia. Kansalaiset haluavat tietää, mitä heidän tukemilleen aloitteille tapahtuu. Eurooppalaisen kansalaisaloitteen onnistumiseksi on keskeisen tärkeää edistää EU:n toimielinten ja kansalaisaloitteen kannattajien kahdensuuntaista vuoropuhelua.

50. kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta tarjota taloudellista tukea (asianomaisen kansalaistoimikunnan toteuttamalle) sellaisten eurooppalaisten kansalaisaloitteiden kalliille ylikansalliselle organisatoriselle kehittämisprosessille, jotka sekä koskevat komission toimivaltaan kuuluvaa politiikan alaa että saavat riittävää yleistä kannatusta (esimerkiksi saavuttavat määritellyn välitavoitteen tietyssä aikataulussa ennen säädösehdotuksen laatimiseen johtavan miljoonan allekirjoituksen rajaa). Tämä edistäisi osaltaan toiminnalta edellytettävän kansalaislähtöisyyden säilyttämistä ja varmistaisi tavoitteiden taustalla olevan rahoituksen avoimuuden.

51. ehdottaa, että tapauksissa, joissa tällaiset kansalaisaloitteet koskevat ehdotuksia, joilla on sellainen osoitettavissa oleva myönteinen vaikutus paikallis- ja aluehallintoon, alueelliseen ulottuvuuteen tai toissijaisuusperiaatteen toteutumiseen, että ne saavat jo etukäteen AK:n työvaliokunnan tuen, AK:n tehtäväksi tulisi antaa edellä mainitun rahoitusmekanismin toiminnan valvonta sekä lisätuen tarjoaminen kansalaisaloitteen tunnetuksi tekemisessä.

52. korostaa, että nykyiset kansallisesti määritellyt tietojenkeruun vaatimukset muodostavat vakavan esteen allekirjoitusten onnistuneelle keräämiselle, ja kehottaa siksi painokkaasti jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet henkilötietoihin liittyvien vaatimusten mahdollisimman pikaiseksi yhdenmukaistamiseksi koko EU:ssa.

53. kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan päätöksentekoprosessin täyden avoimuuden. Tähän liittyen komitea pyytää komissiota selittämään yksityiskohtaisesti perusteet eurooppalaisen kansalaisaloitteen hylkäämiselle, jos katsotaan ettei se "selvästikään kuulu komission toimivaltaan" ja samalla tiedottamaan järjestäjille asianomaisista juridisista näkökohdista, jotta he voivat päättää, haluavatko he tarkistaa aloitteensa ja esittää sen uudelleen muutetussa muodossa.

54. kehottaa komissiota selostamaan ihmisille poliittisia valintojaan yksityiskohtaisesti ja avoimesti virallisessa vastauksessaan, jonka se antaa yli miljoona allekirjoitusta saaneelle eurooppalaiselle kansalaisaloitteelle. Olisi varmistettava poliittisesti vahvat jatkotoimet.

c) *Alueiden komitean sekä alue- ja paikallisviranomaisten panos*

55. toistaa tarjouksensa avustaa komissiota arvioitaessa sitä, ovatko aloitteet toissijaisuusperiaatteen mukaisia tai miten ne edistävät osaltaan alueellista koheesiota ja rajatylittävää yhteistyötä.

56. painottaa, että eurooppalainen kansalaisaloite tarjoaa kansalaisille välineen, joka mahdollistaa aktiivisen osallistumisen EU:n poliittiseen päätöksentekoon. Tämän vuoksi EU:n toimielinten ei tulisikaan olla aloitteen tekijöinä. Komitea tunnistaa kuitenkin oman roolinsa ja vastuunsa ja muistuttaa tässä yhteydessä työvaliokuntansa päätöksestä⁽²⁾, joka koskee AK:n osallistumista eurooppalaisiin kansalaisaloitteisiin. Komitea toistaa valmiutensa tukea toimivaltaansa kuuluvia ja poliittisesti merkittäviksi arvioituja eurooppalaisia kansalaisaloitteita esimerkiksi avustamalla Euroopan komissiota ehdotettujen kansalaisaloitteiden seulonnessa niiden paikallisen/alueellisen merkityksen ja toissijaisuusperiaatteen toteutumisen kannalta, isännöimällä eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen liittyviä tapahtumia, tukemalla eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevia hajautettuja viestintätoimia, antamalla tarvittaessa oma-aloitteisen lausunnon kansalaisaloitteen aiheena olevasta asiasta, osallistumalla aktiivisesti Euroopan parlamentin kuulemismenettelyihin ja poliittisiin seurantatoimiin sekä tukemalla onnistuneiden kansalaisaloitteiden toimeenpanoa ja tarvittaessa niiden johdosta laadittavaa lainsäädäntöä.

Bryssel 13. lokakuuta 2015.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽²⁾ Alueiden komitean työvaliokunnan 144. kokous, 10. huhtikuuta 2013, esityslistan kohta 8 – CDR1335-2013_11_00_TRA_NB-item 8.